

מסורת הש"ס

החולץ ליבמתו

פרק רביעי יבמות

מה.

עין משפט
גב מצוה

קח א מיי פ"ד מהלכות
אישות ה"ו טו סנה
עשין מה טו"ש"ע א"ה"ע
סיוע מ"מ ס"ף ח'
ק"ב ב טו"ש"ע א"ה"ע פ"ד
ס"פ"ה וס"פ"ה י"ו
ק"ב א מיי פ"ח מהלכות
אישות ג"ה הלכה ב
טו"ש"ע א"ה"ע ס"מ"ו ו ס"פ"ה
ח'

תוספות ושנים

דקאמרי אכל עובד כוכבים
ועבד ללא תפסי כהו קדושין
הולד ממזר וז"ל לר"ש
הימני וגם ל"ר עקיבא
היה תלמי צה"ל אכל לרבי
יהושע לא אמרין הא
תלמי צה"ל וכן מפוסד
קדושין (דף טו: ע"ש)
מורה"ה מה"מ: מ"תיבי
עובד כוכבים ועבד וכו' ר'
שמשון [בן יהודה אמר אין
ממזר אלא ממי שאיסורו
איסור ערוה וענוש (מיתה)
[כרת] (ב) וכמו האי קאמר
ממזר אלא מחייבי כריתות
ספר דעובד כוכבים ועבד
הוא וכו' אומר כשר דהיי
משמע דפליגי א"ת"ק דלעיל
מיינה כמו ק"ש לנו לומר
לרבי שמעון הימני: ז"ל
ג"ל או נסבי בת מיקן.
וא"ת ומה מושל לו זה
הוא אמרין (מבנות כד.)
שלאומר אזי כהן אינו נאמן
להשאו אשה וע"ק התם
אמאי אינו נאמן להשאו
אשה הא אמרין (קדושין)
ע"ב: כל המשפחות בחזקת
כשרות הן עומדות ו"ל
דהתם מיייר להשאו אשה
מיוחסת מ"ד אמהות (ע'
קדושין ע"ג) ח"ה אינו
ק"ד זה לא מ"ל ליהוי
גט כהן דחיישין ליה
משום גלות וכו' פסולה
מסקת היא דתלמי צה"ל הוא
ועת חלל פסולה לכהונה.
ע"מ דהתם מיייר בדנפק
עליה ק"ל דגון גרשה
ולכי אמרי' דאינו נאמן
להשאו אשה ולכי קאמר
ז"ל איטמר דלא ליפוק
עליה ק"ל דדוק ח"ל'
מורי דלעיל ע"מ דהא
דקאמרי' אינו נאמן להשאו
אשה ר"ל אף ישראלית
אף להנשא כמו לישראל
אף למייר בדנפק עליה ק"ל
דממזרות א"י וכל לומר

א) נראה דל"ל וכמו האי
דקאמרי' שמעון הימני דאין
ממזר אלא ממי חייבין עליו
כרת שדי שמי וכו'.

תוס' חד מקמאי

ואם נשא כהן בת עבד
ועובד כוכבים הבא על
בת ישראל מוציאין אותה
מייד אבל בני ינשא
להנהגה לכתלה שלא
ההורו כשרות לישא
לפסולין לכהונה וחציו
עבד וחציו בן חורין
שבא על בת ישראל
הולד פגום לכהונה שהיא
עצמה מתחללת ואפי' שיש
אלמנות וגירושין אין
בה מצד ההוריות אין
לה אלמנות וגירושין מצד

חייבי לאוין דתפסי כהו קדושין. דנפקא לן בפרק כ"ל (לעיל דף ק"ב).
מכי תהיין לאיש שמי נשים וגו' (ס). ועבד ועובד כוכבים לאו בני קדושין
נייהו דכתיב (בראשית כ"ב) שבו לכם פה עם החמור' עם הדומה לחמור
ועובד כוכבים נמי לימיה בכלל קדושין דכתיב (דברים י) 'צו' אומות לא

תמתקן כס לא יהא לך כהן חיתון
ובשאר אומות כתיב (שם כ"א) ואחר כך
תבא מכלל דמעיקרא לית בה היהיה
ומהני קראי נפקא לן בקדושין (דף
ס:) דלא תפסי קדושין בעובדת
כוכבים ועובד כוכבים נמי מלי למילף
מייניהו הלך אין ציאתו ציאה לשם
קדושין ומילא לחייבי כריתות. ובשאלמות
דרב אחאי' מפיק מהא והיא בעולת
צעל (בראשית ס) ודרשין בסנהדרין
(דף טו: ע"ב) בעולת צעל יש להם כנסה
לחופה ולא נבעלה חתן לזו ועל שכן
דארופה לית להו וציאה לשם קדושין
נמי לית להו דליתקוש הוית להדדי':
אין ממזר וכו'. והא האי מנא כשמעון
הימני סבירא ליה וקמני בעובד
כוכבים ועבד דאין ממזר: אף על גב
דקאמר רבי. בפרק ר"ג אין ציאה
אחר חליה דלס חתן לזו ובעל א"ת
זו אינה נרביה הימנו גט וקאמרי'
אין הדברים הללו אמורים דציאה אחר
חליה לא תפסה אלא לדברי ר"ע כו'
בזל לדידה לא סבירא ליה אפילו הכי
בעובד כוכבים ועבד מודים: די
א"ת א"ת דימי כו' משום רבינו. רבי:
צווימא ס' ארמון. לאנכוכי: אלא
אמר רב יוסף רבי יהא. לא תתשוב
גברי דהאי משום רבותא דרביס לא
תפסיל ליה דהא נמי רביס אכשרי
אלא משום היא דר' איכא למיפסליה
דלככה כמותו: והאמר רבי יהושע בן
נוי. לעיל הולד כשר: זו שאיסורה
שזה ככל עובד כוכבים אסור בין
כהנהגה בין צויה בין צישראלית:
שנה פגום. כנה פגום לאו דוקא
דהא פשיטא ב' העובדת כוכבים לאו
כהן הוא ואי משום דלא ישא כהנת
בין דמותר צישראלית מותר נמי
כהנת שאין קדושה צושים דלפילו
כשרות מותרות לפסולין דקיימא לן
(קדושין דף ע"ג.) לא הוחרו כשרות
מלינשא לפסולין אלא משום כהנת נקט
דלס חלד בת פסולה לכהונה: פסלה.
אפי' מתרומה דצי נשא וכו' מלהנשא
לכהן: שפסולה. כהנת מתרומת אביה
וליה ישראלית כגון שנישאו לכהן
וילדו לו בניס וכשתמו צעליהן היו
אזכות בתרומה צעיל צניהס ואס
צא עליה עובד כוכבים ועבד פסלה
מתרומה וכו' מכהונה: מי שיש לו
אלמנות וגירושין כה. כגון א' ישראלית
הוא דכי מת חורע אין לה ושנה אל
צית אביה וגו' (ויקרא כג): יאלו
עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות
וגירושין כה. שאין קדושין מוספין:
א"ל אבי. לרבי יוסף: מאי הוסי' דסמכס
אדרב דימי. דלמר משמיה דרבי
הולד ממזר סמוך אדרבין דמכשר ליה
משמיה דרבי: דהסוף דאסא. בן עובד

תורה אור השלם
1. ובת כהן כי תהיה
אלמנה וגירושיה וז"ל אין
לה ושבא אל בית אביה
בנעריה מלחם אביה
תאכל וכל דך לא יאכל
בה: ויקרא כב יג

גלוין הש"ס
גמ' ה"ג בין שנבעלה
פסלה. עין לקמן טו ע"א
מדיה רבי יוחנן אמר
כשרה: שם דאמר רבי
יוחנן משום ר"ש מין
לעובד כוכבים וכו'. לקמן
ס"ט ע"ב וביטוה דף כ'
ע"ב ויקדושין דף ע"ב ע"ב
א"ת משום רבי שמעון:

הגהות הב"ח
א) בני דלמר ר' יוחנן
משום ר' שמעון. ניב עין
בדף ס"ט ע"ב דמשמע
מדיה המוספות דרביס
רבי שמעון ע"ש ד"ה
מנאן כ"ה: (ג) שם ולא
קדא א"ל א"ה עשה וכו'
(ג) תיב' ד"ה עשה וכו'
דהו מייניהו ממזר וא'
תפסי בהו קדושין ו"ל
דממזרים:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
א' רש"י ר"ח מי שיש לו
כיו כגון ישראלית הוא כו'
מלת ישראלית נמקם ו"ב
ישאל:

מוסף רש"י
עובד כוכבים ועבד
הבא על בת ישראל
הולד כשר. דנמל אמה
שענין ליה (בבברות ח.)
מי שיש לו אלמנות
וגירושין כה. הוא דכי
אין לו זע ממנו ושנה
אל אביה מלת
אביה תיב' דלא פסלה
בנאמתו. יצאו עובד
כוכבים ועבד שאין
להם אלמנות וגירושין
כה. שאל תפסו לו כה
קדושין וכשת אין ס'ס
אלמנות עליה (סוטה כו:
ובע"ז לקמן סח: וקדושין
עה).

ומשני שאני התם דלמר רחמנא לא יחלל חילולים הוא עושה ואין
עושה ממזרים פי' וכיון דלא הוי ממזר תפסי בה קדושין א"כ לרבי
יהושע לא תפסי קדושין בצלמנה אליבא דרבא דלרבי יהושע ליכא
לאזכורי מדי דתפסי בה קדושין מדלא הוי ממזרת ואס תאמר בקדושין

בהאומר (דף ס"ח: ושם) אלא דוק
למזוא שאר עריות דלא תפסי כהו
קדושין מנלן כיון דכבר אשכחן דלא
תפסי בששת אב קדושין דהשתא
תיפוק לן כל עריות כהו מייניהו
ממזר (ג) ו"ל דממזרים גופייהו לא
שמעיין בכל חייבי כריתות כל כמה
דלא מיימיה היקשא דרבי יונה דמלא
יקח ולא יגלה דמיימיה צסוף פירקין
(לקמן דף מט.) דכתיב בששת אב
וצמורתם יסם לא אציו לא שמעיין
ממזרות בשאר עריות כגון אשת איש
שיש לה היתר צחי אסרה ואחות
אשה וכל דכדומיהו אכל צסוף דמיימיה
היקשא איכא למילף צעלמא דכפרשי':
יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו
אלמנות וגירושין בה. וא"ת

והא רבי יוחנן אית ליה לעיל דעובד
כוכבים ועבד אס' על גב צי ישראל'
הולד ממזר אס' כן למה לי ק"ל
דהשתא ממזר הוי מפסיל ציאתו
מיציעא ו"ל הא לדידה והא דרביה
ועוד דלמוראי נייהו ואלביא דרבי
יוחנן דלאמרין ספ"ק (לעיל טו: ושם)
פירשתי אמאי הוי ממזר מעובד
כוכבים כיון דציאת היתר היא
מדאורייתא: ז"ל איטמר. וישאוף
מיוחסת וא"ת והא צעי רביה דלאמר

כ"כ צ"ב צכתבות (דף כד: ושם) דמעלין
מתרומה ליוחסין יש לומר דהתם
להשא צמו לכהן העובד על גב
המזבח כמו שמוכיח סס רבינו סס
א"י התם כ"מ אכל חכמים אומרי' לא
משפחות בחזקת כשרות הן עומדות
בפרק עשרה יוסין (קדושין דף ע"ב):
משום

מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה פגום זו שאיסורה שוה
בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת
הכא נמי כיון שנבעלה פסלה (ד) דאמר רבי יוחנן משום רבי (ה) שמעון בן
לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלוייה ועל הישראלית שפסולה
שנאמר וכת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין
כה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה אמר ליה אביי
מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דכי אתא רבין אמר רבי נתן ורבי
יהודה הנשיא מורים בה להיתירא ומאן (ו) רבי יהודה הנשיא רבי ואף רב
מורה בה היתירא דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה עובד כוכבים
ועבד הבא על בת ישראל מהו אמר לו הולד כשר אמר ליה הב לי ברתך
לא יהיבנא לך אמר שימי בר חייא לרב אמרי אינשי גמלא במדי אקבא
רקדא הא קבא והא גמלא והא מדי ולא רקדא א"ל אי (ז) ניהוי כיהושע בן
נון לא יהיבנא ליה ברתא א"ל אי הוה כיהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה
אחריני יהבי ליה האי אי מר לא יהיב ליה אחריני לא יהבי ליה לא הוה
קאיל מקמיה יהיב ביה עיניה ושכיב ואף רב מתנה מורה בה להיתירא ואף
רב יהודה מורה בה להיתירא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל איטמר או
נסיב בת מינך וכי אתא לקמיה דרבא א"ל או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה
בני בי מיכס' לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו
א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר חציו מיבעיא אמר רב יוסף מרא דשמעתא
מנו

מאן דלמר ר' יוחנן
משום ר' שמעון. ניב עין
בדף ס"ט ע"ב דמשמע
מדיה המוספות דרביס
רבי שמעון ע"ש ד"ה
מנאן כ"ה: (ג) שם ולא
קדא א"ל א"ה עשה וכו'
(ג) תיב' ד"ה עשה וכו'
דהו מייניהו ממזר וא'
תפסי בהו קדושין ו"ל
דממזרים:

הגהות מהר"ב
רנשבורג
א' רש"י ר"ח מי שיש לו
כיו כגון ישראלית הוא כו'
מלת ישראלית נמקם ו"ב
ישאל:

מוסף רש"י
עובד כוכבים ועבד
הבא על בת ישראל
הולד כשר. דנמל אמה
שענין ליה (בבברות ח.)
מי שיש לו אלמנות
וגירושין כה. הוא דכי
אין לו זע ממנו ושנה
אל אביה מלת
אביה תיב' דלא פסלה
בנאמתו. יצאו עובד
כוכבים ועבד שאין
להם אלמנות וגירושין
כה. שאל תפסו לו כה
קדושין וכשת אין ס'ס
אלמנות עליה (סוטה כו:
ובע"ז לקמן סח: וקדושין
עה).

כוכבים מישראלית: אמרי אינשי גמלא צמדי אקבא רקדא. גמל גדול מרקד בתוך קב קטן צד' רגליו צמלכות מדי. וגזומא: הא קבא והא גמלא והא
מדי. יבא וירקד לפנינו כלומר אהת שהתרת דבר חידוש האמת דברך וכן לו צמך: לא הוה אויל מקמיה. אומת בן העובד כוכבים דקא א"ל הב לי
ברתך: זיל איטמר. לך בנמקוס שלא יכירוך ושא בת ישראל שאינו יכירוך לא יתנוה לך. אלמא לא ממזר הוא מדאכשר ליה בת ישראל שרי ממזר
מוזרה על הכשרה: צם מיעין. בת ישראל מן העובד כוכבים הכשרה כמותך אכל ממזרת ושפחה לא תשא. אלמא כשר הוא: גלי. לא לגלות
בנמקוס שלא יכירוך ויתנו לך בת ישראל כשרה: צני צי מייסי. מקוס: מרא דשמעתא. דלמר עובד כוכבים ועבד אכל בת ישראל צם כשר: כשר: